

המשנה ממשיכה לעסוק בדיני הבאת גיטין מחו"ל. ומוסיפה שאמירת בפני נכתב ובפני נחתם, היא שווה בין גיטין לשטרות שחרור עבדים, וזה לשונה (שם ט.):

אחד גיטי נשים ואחד שחרורי עבדים שוו למוליך ולמביא, וזו אחת מן הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים.

כלומר, שחרור עבדים וגיטי נשים יש להם את הדין של אמירת בפ"נ ובפ"נ. שואלים התוספות, מדוע נאמר "שוו גיטי נשים לשחרור עבדים"? הרי היה צריך לומר 'שוו שחרור עבדים לגיטי נשים', וכך לשונו (ד"ה ששוו):

איפכא הוה ליה למימר ששוו שחרורי עבדים לגיטי נשים **דעיקר דין מוליך ומביא הוי באשה** אלא אגב דעד השתא איירי בגיטין נקטיה ברישא.

התנא הקדים את גיטי נשים מפני שבזה פתח, ולאחר מכן הזכיר שחרור עבדים. אולי אפשר להוסיף שגם בתחילה הקדים "מוליך למביא" מה שאין כן בתחילה עסקנו דווקא במביא גט מחו"ל. מפני שמוליך יותר מתאים לשחרור עבד, שהרי חוזר לחו"ל, ומביא יותר מתאים לגיטי נשים כמו שפתחנו את המסכת (וכן הכל מעלים לארץ ישראל).

הגמרא מביאה ברייתא שמרחיבה את "אחת הדרכים ששוו גיטי נשים לשחרורי עבדים", וזה לשונה (שם):

תנו רבנן, בשלשה דרכים שוו גיטי נשים לשיחרורי עבדים: א. שוו למוליך ולמביא. ב. וכל גט שיש עליו עד כותי - פסול, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים. ג. וכל השטרות העולים בערכאות של עובדי כוכבים, אף על פי שחותמיהן עובדי כוכבים - כשירין, חוץ מגיטי נשים ושחרורי עבדים. וכדברי ר"מ בארבעה, ד. האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי, רצה לחזור בשניהם - יחזור, דברי ר"מ.

נחלקו רבנן ורבי מאיר, האם אפשר להחזיר שליח לאחר שמסר לו גט או שטר שחרור. עולה מהגמרא, שההבדל בין חכמים לר"מ האם הדברים השווים בין גט לשטר שחרור, הוא גם בעל כרחם או בשיתוף הצד השני. רבי מאיר סובר שנכלל גם עניין שיש בו צד אחד, דהיינו רק הבעל. וחכמים סוברים שהרשימה היא רק בדברים שבשיתוף הצד השני, האשה או העבד (רק החסרון בשטר עצמו, בכתיבתו ובחתימתו).

עובדי כוכבים אינם יכולים להעיד ולחתום בגט, מה שאין כן בשאר שטרות מכר. ומבאר רש"י מפני שהם אינם בני כריתות, ומוסיף לימוד כללי בין השוואת דיני גיטין ושחרור עבדים, וזה לשונו (ד"ה חוץ):

דלאו בני כריתות נינהו הואיל ולא שייכי בתורת גיטין וקידושין אבל על הדינין נצטוו בני נח. וכן שיחרורי עבדים דבכל פסולא דאורייתא שוה שחרור לגט אשה דגמרינן לה לה.

כלומר, חכמים למדים גזירה שווה בין גיטי נשים לשחרור עבדים "לה" "לה". בגיטין נאמר: "וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשָׁלְחָהּ מִבֵּיתוֹ" ובדיני שפחה נחרפת נאמר: "וְהִפְדָּהּ לֹא נִפְדָּתָה אֹו חִפְשָׁהּ לֹא נִתְּנָה לָהּ בְּקֶרֶת תְּהִיָּהּ לֹא יוֹמְתוּ כִּי לֹא חִפְשָׁהּ".

בגיטי נשים צריך לכתוב 'לה' ספר כריתות, אצל שפחה נחרפת החופשה (שחרור) לא ניתן 'לה'. ויש לעיין מדוע נלמד דין זה בגזירה שווה?

הרב קוק מבאר שגזירה שווה, מחברת בין נושאים שבראייה חיצונית אין הפרשיות דומות, כגון שחרור עבדים וגיטי נשים. אך בפנימיות הדברים מתגלה אוצר חיים שמבטא מהלך עמוק, וזה לשונו (עולת ראייה):

אורות הקדש, החיים בחיים עליונים ברום עולמים בצחצחות אידיאליות, ספוגי קדש קדשים, מכים הם גלי אורי אורים, וכשאור ההשויה פוגש את האור השני המתחש אליו הרי הכח הפנימי של אור דבר ד' מבטא את הדבור בצורה שוה במלולה. **אע"פ שמצד ההתלבשות החצונה הענינים נראים כרחוקים זה מזה, אבל אוצרי החיים הפנימיים שלהם יש להם מהלך אחר, שמתחת למה שנראה ומוחש נפגשת שם השוואה נפלאה.**

המילה 'לה' נדרשת בכתיבה 'לשמה', כלומר לשם האשה ספציפית. כלומר, כתיבת הגט משחררת את האשה לעצמה "קונה את עצמה". הקשר הזוגי לא הסתדר, ע"כ האשה אבדה מעצמיותה, שהרי הזיווג המתוקן מחייב להעלות את העצמיות של האשה, שנאמר: "זאת הפעם עצם מעצמי".

גם בעבדים יש שתי בחינות: א. שהעבדות מתווה דרך נכונה לעבד. ב. מאידך העבד מאבד מעצמיותו. ע"כ נאמר בשפחה שלא יועדה לאיש שהיא צריכה להשתחרר, לחזור לנקודה העצמית שבה. נראה שבאמת אין קשר חיצוני בין גיטי נשים לשחרור עבדים, אך המהות הפנימית של מציאת העצמיות משווה בחלק מהדינים המעשיים כאמור.